

Pühajärve Põhikooli õppekava

1. ÜLDSÄTTED

Riikliku õppekava alusel koostab põhikool kooli õppekava. Kooli õppekava on põhikooli õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument.

Kooli õppekava koostades lähtutakse riiklikust õppekavast ja kooli arengukavast, pidades silmas piirkonna vajadusi, kooli töötajate, vanemate ja õpilaste soove ning kasutatavaid ressursse.

Kooli õppekava koostamise ja arendamise demokraatliku korralduse eest vastutab põhikooli direktor. Kooli õppekava kehtestab direktor. Muudatused kooli õppekavas esitatakse enne kehtestamist arvamuse avaldamiseks kooli hoolekogule, õpilasesindusele ja õppenõukogule.

Kooli õppekavas on üldosa ja ainekavad. Ainekavad on esitatud valdkonniti koondatuna lisadena.

Põhikooli kooliastmed on:

- 1) I kooliaste – 1.–3. klass
- 2) II kooliaste – 4.–6. klass
- 3) III kooliaste – 7.–9. Klass

2. ÜLDOSA

1. Õppe – ja kasvatuseesmärgid ning - põhimõtted

Põhihariduse alusväärtused

Pühajärve Põhikooli õppekava lähtealused

Kooli õppekava on dokument, mille alusel toimub õpe Pühajärve Põhikoolis. Õppekava koostamisel on lähtutud põhikooli riiklikust õppekavast ja koolikollektiivi kokkuleppest kooli eripära kohta.

Kooli sihiseade

Pühajärve Põhikooli õppekava õppe- ja kasvatusesmärkide määratlemisel on silmas peetud järgmist:

- kooli kõrgeim siht on iga õpilase mitmekülgne areng, arvestades õpilase individuaalsust;
- kool annab õpilasele kaasa oskuse, kuidas teadmisi hankida ja infot analüüsida.

Pühajärve Põhikooli õppe- ja kasvatusesmärgid

Kooli õppe- ja kasvatusesmärgid põhinevad dokumendil “Põhiväärtused Pühajärve Põhikoolis” (21.10.2009 ÕN nr7).

Kooli õppe- ja kasvatusesmärgiks on, et kooli lõpetanud

- suhtuvad heasoovlikult kaasinimestesse;
- soovivad ja oskavad teha koostööd;
- austavad ja jälgivad seadusi, vastutavad oma tegude eest;
- tunnevad ja austavad oma ja teiste rahvaste kultuuri;
- hoiavad loodust, suhtuvad lugupidavalt ümbritsevasse keskkonda;
- mõistavad liikumise vajalikkust ja tegelevad aktiivselt spordiga;
- tahavad õpinguid jätkata;
- tulevad toime edaspidises elus, on paindliku mõtteviisiga ja kohanemisvõimelised.

Pühajärve Põhikooli õppekava koostamise põhimõtted

PPK õppekava koostamisel on lähtutud järgmistest põhimõtetest:

- toetada kooli põhieesmärkide elluviimist;
- luua tingimused iga õpilase arengu toetamiseks;
- tähtsustada õpilase õpihuvi toetamist;
- õppekava on avatud pidevaks edasiarendamiseks.

Pädevused

Pühajärve Põhikooli õppekava eesmärk on kujundada õpilastes põhikooli riiklikus õppekavas määratletud üldpädevusi:

1) kultuuri- ja väärtuspädevus – õpilane suudab hinnata inimsuhteid ning tegevusi üldkehtivate moraalinormide seisukohast; tajuda ja väärtustada oma seotust teiste inimestega, loodusega, oma ja teiste maade ning rahvaste kultuuri-pärandiga ja nüüdisaegse kultuuri sündmustega, väärtustada loomingut ja kujundada ilumeelt.

Õpilaste väärtuspädevuse kujundamise ja kasvatamise aluseks on vastu võetud dokument Põhiväärtused Pühajärve Põhikoolis (21.10.2009 ÕN nr7). Hoitakse kooli traditsioone (päeviku kujundamine, kooli almanahh, seinamaalingud, kivi uputamine, kooli ajaleht, aktused, matkad, teadlaste päevad jne).

2) sotsiaalne ja kodanikupädevus – õpilane suudab ennast teostada; toimida aktiivse, teadliku, abivalmi ja vastutustundliku kodanikuna ning toetada ühiskonna demokraatlikku arengut; järgida ühiskondlikke väärtusi ja norme; austada erinevate keskkondade reegleid ja ühiskondlikku mitmekesisust, religioonide ja rahvaste omapära; teha koostööd teiste inimestega erinevates situatsioonides; aktsepteerida inimeste ja nende väärtushinnangute erinevusi ning arvestada neid suhtlemisel.

Kool toetab hariduslike erivajadustega õpilasi. Kool on loodusõpetusliku suunaga, õpetatakse hindama ümbritsevat keskkonda. Luuakse esinemisvõimalusi. Õpilased ja õpetajad kajastavad koolielu meedias.

3) enesemääratluspädevus – õpilane suudab mõista ja hinnata iseennast, oma nõrku ja tugevaid külgi; analüüsida oma käitumist erinevates olukordades; käituda ohutult ja järgida tervislikke eluviise; lahendada suhtlemisprobleeme.

Klassikollektiivid osalevad suitsupriiklassi võistluses, analüüsivad oma tegevusi ja koostavad oma tegevustest kokkuvõtteid. Koolil on mitmekesised võimalused arendada õpilaste füüsilist tervist liikumise kaudu.

4) õpipädevus - õpilane suudab hankida õppimiseks vajaminevat teavet; planeerida õppimist; kasutada õpitud; analüüsida enda teadmisi ja oskusi, tugevusi ja nõrkusi ning selle põhjal edasiõppimise vajadust.

Kooli õppekavas on 5.klassis õpioskuste õpetamise ja klassi eripärast lähtuv tund, 8.klassis uurimistöo tund. Õpilased osalevad olümpiaadidel ja

konkurssidel. Õppemeetoditena rakendatakse aktiivõppemeetodeid ja leitakse võimalusi ainetevaheliseks koostööks. Koolis kujundatakse õpilastes oskusi iseseisvaks tööks, kohusetunnet ja täpsust ning aktiivset mõtlemist. Tegutsemine rühmas annab oskused ülesannete jagamiseks ja aja planeerimiseks. 8.klassis tuleb sooritada õpilastel uurimistöo.

5) suhtluspädevus – õpilane suudab ennast selgelt ja asjakohaselt väljendada, arvestades olukordi ja suhtluspartnereid; oma seisukohti esitada ja põhjendada; lugeda ning mõista teabe- ja tarbetekste ning ilukirjandust; kirjutada eri liiki tekste, kasutades kohaseid keelevahendeid ja sobivat stiili; väärtustada õigekeelsust ning väljendusrikast keelt.

Esinemisvõimaluste loomine nii õpilastele kui ka õpetajatele. Kooli almanahh ja kooli ajaleht „GLOBUS“ ilmuvad regulaarselt.

6) matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiaalane pädevus - õpilane suudab kasutada matemaatikale omast keelt, sümboleid ning meetodeid. Koostada erinevaid ülesandeid ja lahendada praktilisi ülesandeid kõigis elu- ja tegevusvaldkondades.

Õpilased osalevad TÜ juures asuvas teaduskoolis, ainevõistlustel ja pranglimises. Traditsiooniline matemaatika ja loodusteaduste nädal, mille valmistavad ette 9.klassi õpilased. Kasutatakse IT- võimalusi.

7) ettevõtlikkuspädevus – õpilane suudab seada eesmärged ja neid ellu viia; näidata initsiatiivi ja vastutada tulemuste eest. Reageerida paindlikult muutustele ning võtta vastu arukaid riske.

Koolis toimub integreeritult ettevõtluse/ettevõtlikkuse õpetamine alates 1.klassist. Karjääriõpetuse tund on 8.klassis. Tehakse koostööd maakonna karjäärinõustamiskeskusega. Korraldatakse töövarjupäevi 9.klassi õpilastele. Koolis tegutseb õpilasesindus.

8) digipädevus - õpilane suudab kasutada uuenevat digialast tehnoloogiat:
* leida ja säilitada digivahendite abil infot ning hinnata selle asjakohasust ja usaldusväärsust; * osaleda digitaalses sisuloomes, sh tekstide, piltide, multimeediumide loomisel ja kasutamisel; * kasutada sobivaid digivahendeid ja võtteid, suhelda ja teha koostööd erinevates digikeskkondades; * olla teadlik digikeskkonna ohtudest ning osata kaitsta oma privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset identiteeti; * järgida digikeskkonnas samu moraali- ja väärtuspõhimõtteid nagu igapäevaelus.

Koolis õpetatakse integreeritult digioskusi alates 1.klassist. Spetsiaalne arvutitund on 4.klassis. 9.klassis hinnatakse õpilase digialaseid teadmisi ja oskusi.

Lähedase eesmärgiseade ja õppesisuga õppeained moodustavad **ainevaldkonna**. Ainevaldkonna peamine eesmärk on vastava valdkonnapädevuse kujunemine, mida toetavad õppeainete eesmärgid ja õpitulemused. Valdkonnapädevuse kujunemist toetavad ka teiste ainevaldkondade õppeained ning tunni- ja kooliväline tegevus.

Riiklikus õppekavas on järgmised ainevaldkonnad:

- 1) keel ja kirjandus;
- 2) võõrkeeled;
- 3) matemaatika;
- 4) loodusained;
- 5) sotsiaalsained;
- 6) kunstiained;
- 7) tehnoloogia;
- 8) kehaline kasvatus.

Loetletud valdkonnapädevuste kujunemist kirjeldatakse detailsemalt kooli õppekava klassiti esitatud ainekavades.

Ainekavades esitatakse klassiti õpitulemused õppeteemade läbimisel. Õpitulemused toetavad valdkonnapädevuste kujunemist. Õpitulemused kajastavad õpilase head saavutust. Väärtushoiakuid väljendavaid õpitulemusi numbriliselt ei hinnata, vaid antakse nende saavutatuse kohta õpilasele tagasisidet.

Õppimise käsitlus ja õpikeskkond

Õppimise käsitlus

Kooli õppekavas käsitatakse õppimist väljundipõhiselt, rõhutades muutusi õpilase või õpilaste rühma käitumisvõimes. Konkreetsemalt tähendab see selliste teadmiste, oskuste, vilumuste, väärtushoiakute ja -hinnangute omandamist, mis on vajalikud igapäevaelus toimetulekuks. Õppimise psühholoogiliseks aluseks on kogemus, mille õpilane omandab vastastikusel toimes füüsilise, vaimse ja sotsiaalse keskkonnaga. Kogemusi omandades muutub õpilase käitumine eesmärgipärasemaks. Õpikeskkond kindlustatakse koolis õppekava alusel toimuva süstemaatilise ja sihipärase õppe- ja kasvatustegevusega ning õpikeskkonnaks on ka kodu ja laiemas elukeskkonnas toimivad mõjutused. Õpilane on õppeprotsessis aktiivne osaleja, kes võtab võimetekohaselt osa oma õppimise eesmärgistamisest, õpib iseseisvalt ja koos kaaslastega, õpib oma kaaslasi ja ennast hindama ning oma õppimist analüüsima ja juhtima. Uute teadmiste omandamisel tugineb õpilane varasematele ning konstrueerib uue teabe põhjal enda teadmised. Omandatud teadmisi rakendatakse uutes olukordades, probleemide lahendamisel, valikute tegemisel, väidete õigsuse üle arutledes, oma seisukohti argumenteerides ning edasiste õpingute käigus. Õppimine on elukestev protsess, milleks vajalikud oskused ja tööharjumused kujunevad põhihariduse omandamise käigus.

Kooli õppekavas mõistetakse õpetamist kui õpikeskkonna ja õppetegevuse organiseerimist viisil, mis seab õpilase tema arengule vastavate, kuid pingutust nõudvate ülesannete ette, mille kaudu tal on võimalik omandada kavandatud õpitulemused.

Kooli õppekavas mõistetakse kasvatust kui õpilase suhete kujundamist teda ümbritseva maailmaga. Edukas väärtuskasvatus eeldab kogu koolipere, õpilase ja perekonna vastastikust usaldust ning koostööd. Hoiakute kujundamise võtmeisik on õpetaja, kelle ülesanne on pakkuda isiklikku eeskujut, toetada õpilaste loomupärasest soovist enda identiteedi selgusele jõuda ning pakkuda sobiva arengukeskkonna kaudu tuge erinevates rühmades ja kogukondades ning kogu ühiskonnas aktsepteeritavate käitumisharjumuste väljaarenemiseks.

Õpet kavandades ja ellu viies:

- 1) **arvestatakse** õpilase taju- ja mõtlemisprotsesside eripära, võimeid, keelelist, kultuurilist ja perekondlikku tausta, vanust, sugu, terviseseisundit, huvi ja kogemusi;
- 2) **arvestatakse**, et õpilase õppekoormus oleks ea- ja jõukohane, võimaldades talle aega puhkuseks ja huvitegevuseks;
- 3) **võimaldatakse** õpilastele mitmekesiseid kogemusi erinevatest kultuurivaldkondadest;

- 4) **kasutatakse** teadmisi ja oskusi reaalses olukorras; tehakse uurimistööd ning seostatakse erinevates valdkondades õpitavat igapäevase eluga;
- 5) **luuakse** võimalusi õppimiseks ja toime tulemiseks erinevates sotsiaalsetes suhetes (õpilane-õpetaja, õpilane-õpilane);
- 6) **kasutatakse** nüüdisaegset ja mitmekesisist õppemetoodikat, -viise ja -vahendeid (sealhulgas suulisi ja kirjalikke tekste, audio- ja visuaalseid õppevahendeid, aktiivõppemeetodeid, õppekäike, õues- ja muuseumiõpet jms);
- 7) **kasutatakse** asjakohaseid hindamisvahendeid, -viise ja -meetodeid;
- 8) **kasutatakse** diferentseeritud õpiülesandeid, mille sisu ja raskusaste võimaldavad õpilastel sobiva pingutustasemega õppida, arvestades sealjuures igäühe individuaalsust.

Õpikeskkond

Õpikeskkonnana mõistetakse õpilasi ümbritseva vaimse, sotsiaalse ja füüsilise keskkonna kooslust, milles õpilased arenevad ja õpivad. Õpikeskkond toetab õpilase arenemist iseseisvaks ja aktiivseks õppijaks, kannab õppekava alusväärtusi ja oma kooli vaimsust ning säilitab ja arendab edasi paikkonna ja koolipere traditsioone.

Põhikool korraldab õppe, mis kaitseb ning edendab õpilaste vaimset ja füüsilist tervist. Õppekoormus vastab õpilase jõuvarudele.

Sotsiaalse ja vaimse keskkonna kujundamisel:

- 1) osaleb kogu koolipere;
- 2) luuakse vastastikusel lugupidamisel ja üksteise seisukohtade arvestamisel põhinevad ning kokkuleppeid austavad suhted õpilaste, vanemate, õpetajate, kooli juhtkonna ning teiste õpetuse ja kasvatusesega seotud osaliste vahel;
- 3) koheldakse kõiki õpilasi eelarvamusteta, õiglaselt ja võrdõiguslikult, austades nende eneseväärikust ning isikupära;
- 4) jagatakse asjakohaselt ja selgelt otsustusõigus ja vastutus;
- 5) märgatakse ja tunnustatakse kõigi õpilaste pingutusi ja õpiedu; hoidutakse õpilaste sildistamisest ja nende eneseusu vähendamisest;
- 6) välditakse õpilastevahelist vägivalda ja kiusamist;
- 7) ollakse avatud vabale arvamusevahetusele, sealhulgas kriitikale;
- 8) luuakse õpilastele võimalusi näidata initsiatiivi, osaleda otsustamises ning tegutseda nii üksi kui ka koos kaaslastega;
- 9) luuakse õhkkond, mida iseloomustab abivalmidus ning üksteise toetamine õpi- ja eluraskuste puhul;
- 10) luuakse õhkkond, mis rajaneb inimeste usalduslikel suhetel, sõbralikkusel ja heatahtlikkusel;
- 11) korraldatakse koolielu inimõigusi ja demokraatiat austava ühiskonna mudelina, mida iseloomustavad kooliperes jagatud ja püsivad alusväärtused ning heade ideede ja positiivsete uuenduste toetamine;

12) korraldatakse koolielu lähtudes rahvusliku, rassilise ja soolise võrdõiguslikkuse põhimõtetest.

Füüsilist keskkonda kujundades jälgib põhikool, et:

- 1) kasutatavate rajatiste ja ruumide sisustus ning kujundus on õppe seisukohast otstarbekas;
- 2) õppes on võimalused kasutada internetiühendusega arvutit ja esitlustehnikat ning õpilastel on võimalus kasutada kooliraamatukogu;
- 3) kasutatavate rajatiste ja ruumide sisustus on turvaline ning vastab tervisekaitse- ja ohutusnõuetele;
- 4) ruumid, sisseseade ja õppevara on esteetilise väljanägemisega;
- 5) kasutatakse eakohast ning individuaalsele eripärale kohandatavat õppevara, sealhulgas nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õppematerjale ja -vahendeid;
- 6) on olemas kehalise tegevuse ning tervislike eluviiside edendamise võimalused nii koolitundides kui ka tunniväliselt.

Õpet võib korraldada ka väljaspool kooli ruume (sealhulgas kooliõues, looduses, muuseumides, arhiivides, keskkonnahariduskeskustes, ettevõtetes ja asutustes) ning virtuaalses õpikeskkonnas.

I kooliastmes taotletavad pädevused

Esimese kooliastme lõpus õpilane:

- 1) peab lugu oma perekonnast, klassist ja koolist; on viisakas, täidab lubadusi; teab, et kedagi ei tohi naeruvääristada, kiusata ega narrida; oskab kaaslast kuulata, teda tunnustada;
- 2) tahab õppida, tunneb rõõmu teadasaamisest ja oskamisest, oskab õppida üksi ning koos teistega, paaris ja rühmas, oskab jaotada aega õppimise, harrastustegevuse, koduste kohustuste ning puhkamise vahel;
- 3) teab oma rahvuslikku kuuluvust ning suhtub oma rahvusesse lugupidavalt;
- 4) oskab end häälendada ülesandega toimetulemisele ning oma tegevusi ülesannet täites mõtestada; oskab koostada päevakava ja seda järgida;
- 5) suudab tekstidest leida ja mõista seal sisalduvat teavet (sealhulgas andmeid, termineid, tegelasi, tegevusi, sündmusi ning nende aega ja kohta) ning seda suuliselt ja kirjalikult esitada;
- 6) mõistab ja kasutab õpitavas võõrkeeles igapäevaseid äraõpitatud väljendeid ja lihtsamaid fraase;
- 7) arvutab ning oskab kasutada mõõtmiseks sobivaid abivahendeid ja mõõtühikuid erinevates eluvaldkondades eakohaseid ülesandeid lahendades;
- 8) käitub loodust hoidvalt;
- 9) oskab sihipäraselt vaadelda, erinevusi ja sarnasusi märgata ning kirjeldada; oskab esemeid ja nähtusi võrrelda, ühe-kahe tunnuse alusel rühmitada ning lihtsat plaani, tabelit, diagrammi ja kaarti lugeda;

- 10) oskab kasutada lihtsamaid arvutiprogramme ning kodus ja koolis kasutatavaid tehnilisi seadmeid;
- 11) austab oma kodupaika, kodumaad ja Eesti riiki, tunneb selle sümboleid ning täidab nendega seostuvaid käitumisreegleid;
- 12) oskab ilu märgata ja hinnata; hindab loovust ning tunneb rõõmu liikumisest, loovast eneseväljendusest ja tegevusest;
- 13) hoiab puhtust ja korda, hoolitseb oma välimuse ja tervise eest ning tahab olla terve;
- 14) oskab ohtlikke olukordi vältida ja ohuolukorras abi kutsuda, oskab ohutult liigelda;
- 15) teab, kelle poole erinevate probleemidega pöörduda ning on valmis seda tegema.

Õppe ja kasvatuse rõhuasetused I kooliastmes

Esimeses klassis on õpetuse ja kasvatuse põhitähtsuseks õpilaste kohanemine koolieluga, turvatunde ja eduelamuste kogemine ning valmisoleku kujunemine edasiseks edukaks õppetöoks. Õpilaste koolivalmidus ja võimed on erinevad, seetõttu diferentseeritakse õppeülesandeid ja nende täitmiseks kuluvat aega.

Esimeses kooliastmes keskendutakse:

- 1) kõlbeliste tõekspidamiste ning heade käitumistavade tundmaõppimisele ja järgimisele;
- 2) positiivse suhtumise kujunemisele koolis käimisesse ja õppimisesse;
- 3) õpiharjumuse ja -oskuste kujundamisele ning püsivuse, iseseisvuse ja eesmärgistatud töö oskuste ning valikute tegemise oskuste arendamisele;
- 4) eneseväljendusoskuse ja -julguse kujunemisele;
- 5) põhiliste suhtlemis- ja koostööoskuste omandamisele, sealhulgas üksteist toetavate ja väärtustavate suhete kujunemisele õpilaste vahel;
- 6) õpiraskuste äratundmisele ning tugisüsteemide ja õpiabi pakkumisele.

Õpetaja olulisim ülesanne on toetada iga õpilase eneseusku ja õpimotivatsiooni. **Õppetöö** korraldamise alus võib esimeses kooliastmes olla üldõpetuslik tööviis. Sõltuvalt õpilaste ettevalmistusest võib kasutada ka aineõpetuslikku tööviisi või üld- ja aineõppe kombineeritud varianti.

II kooliastme pädevused

Teise kooliastme lõpus õpilane:

- 1) hindab harmoonilisi inimsuhteid, mõistab oma rolli pereliikmena, sõbrana, kaaslasena ja õpilasena; peab kinni kokkulepetest, on usaldusväärne ning vastutab oma tegude eest;
- 2) oskab keskenduda õppeülesannete täitmisele, oskab suunamise abil kasutada eakohaseid õpivõtteid (sealhulgas paaris- ja rühmatöövõtteid) olenevalt

õppeülesande iseärasustest;

3) väärtustab oma rahvust ja kultuuri teiste rahvuste ning kultuuride seas, suhtub inimestesse eelarvamusteta, tunnustab inimeste, vaadete ja olukordade erinevusi ning mõistab kompromisside vajalikkust;

4) oskab oma tegevust kavandada ja hinnata ning tulemuse saavutamiseks vajalikke tegevusi valida ja rakendada, oma eksimusi näha ja tunnistada ning oma tegevust korrigeerida;

5) oskab oma arvamust väljendada, põhjendada ja kaitsta, teab oma tugevaid ja nõrku külgi ning püüab selgusele jõuda oma huvides;

6) oskab mõtestatult kuulata ja lugeda eakohaseid tekste, luua eakohasel tasemel keeleliselt korrektseid ning suhtlussituatsioonile vastavaid suulisi ja kirjalikke tekste ning mõista suulist kõnet;

7) tuleb vähemalt ühes võõrkeeles toime igapäevastes suhtlusolukordades, mis nõuavad otsest ja lihtsat infovahetust tuttavatel rutiinsetel teemadel;

8) on kindlalt omandanud arvutus- ja mõõtmisoskuse ning tunneb ja oskab juhendamise abil kasutada loogikareegleid ülesannete lahendamisel erinevates eluvaldkondades;

9) väärtustab säästvat eluviisi, oskab esitada loodusteaduslikke küsimusi ja hankida loodusteaduslikku teavet, oskab looduses käituda, huvitub loodusest ja looduse uurimisest;

10) oskab kasutada arvutit ja internetti suhtlusvahendina ning oskab arvutiga vormistada tekste;

11) oskab leida vastuseid oma küsimustele, hankida erinevatest allikatest vajalikku teavet, seda tõlgendada, kasutada ja edastada; oskab teha vahet faktil ja arvamusel;

12) tunnetab end oma riigi kodanikuna ning järgib ühiselu norme;

13) väärtustab kunstiloomingut ning suudab end kunstivahendite abil väljendada;

14) väärtustab tervislikke eluviise, on teadlik tervist kahjustavatest teguritest ja sõltuvusainete ohtlikkusest;

15) on leidnud endale sobiva harrastuse ning omab üldist ettekujutust töömaailmast.

Õppe ja kasvatuse rõhuasetused II kooliastmes

Teises kooliastmes on õpetuse ja kasvatuse põhitaotluseks vastutustundlike ja iseseisvate õpilaste kujunemine. Õppetöös on oluline äratada ja säilitada õpilaste huvi õppekavaga hõlmatud teadmisi- ja tegevusvaldkondade vastu. Teises kooliastmes keskendutakse:

1) õpimotivatsiooni hoidmisele ja tõstmisele, seostades õpitud praktikaga ning võimaldades õpilastel teha valikuid, langetada otsuseid ja oma otsuste eest vastutada;

2) huvitegevusvõimaluste pakkumisele;

- 3) õpilaste erivõimete ja huvide äratundmisele ning arendamisele;
- 4) õpiraskustega õpilastele tugisüsteemide ja õpiabi pakkumisele.

Õpetuses rakendatakse mitmekesiseid tööviise ja ülesandeid, mis võimaldavad murdeikka jõudvatel õpilastel teha iseseisvaid valikuid ja seostada õpitut praktilise eluga ning aitavad toime tulla õpilaste individuaalselt erineva arenguga, nende muutuvate suhete ja tegutsemisega uutes rollides.

III kooliastme pädevused

Kolmanda kooliastme lõpus õpilane:

- 1) tunneb üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires;
- 2) tunneb ja austab oma keelt ja kultuuri ning aitab kaasa eesti keele ja kultuuri säilimisele ja arengule. Omab ettekujutust ja teadmisi maailma eri rahvaste kultuuridest, suhtub teistest rahvustest inimestesse eelarvamustevabalt ja lugupidavalt;
- 3) on teadmishimuline, oskab õppida ja leida edasiõppimisvõimalusi, kasutades vajaduse korral asjakohast nõu;
- 4) on ettevõtlik, usub iseendasse, kujundab oma ideaale, seab endale eesmärgid ja tegutseb nende nimel, juhib ja korrigeerib oma käitumist ning võtab endale vastutuse oma tegude eest;
- 5) suudab end olukorda ja suhtluspartnereid arvestades kõnes ja kirjas selgelt ja asjakohaselt väljendada, mõista ja tõlgendada erinevaid tekste, tunneb ja järgib õigekirjareegleid;
- 6) valdab vähemalt üht võõrkeelt tasemel, mis võimaldab igapäevastes olukordades suhelda kirjalikult ja suuliselt ning lugeda ja mõista eakohaseid võõrkeelseid tekste;
- 7) suudab lahendada igapäevaelu erinevates valdkondades tekkivaid küsimusi, mis nõuavad matemaatiliste mõttemetodite (loogika ja ruumilise mõtlemise) ning esitusviiside (valemite, mudelite, skeemide, graafikute) kasutamist;
- 8) mõistab inimese ja keskkonna seoseid, suhtub vastutustundlikult elukeskkonda ning elab ja tegutseb loodust ja keskkonda säästes;
- 9) oskab esitada loodusteaduslikke küsimusi, nende üle arutleda, esitada teaduslikke seisukohti ja teha tõendusmaterjali põhjal järeldusi;
- 10) suudab tehnikamaailmas toime tulla ning tehnikat eesmärgipäraselt ja võimalikult riskita kasutada;
- 11) on aktiivne ja vastutustundlik kodanik, kes on huvitatud oma kooli, kodukoha ja riigi demokraatlikust arengust;
- 12) suudab väljendada ennast loominguliselt, peab lugu kunstist ja kultuuripärandist;

- 13) väärtustab ja järgib tervislikku eluviisi ning on füüsiliselt aktiivne;
- 14) mõtleb süsteemselt, loovalt ja kriitiliselt, on avatud enesearendamisele.

Õppe ja kasvatuse rõhuasetused III kooliastmes

Kolmandas kooliastmes on õppe ja kasvatuse põhitavotlus aidata õpilastel kujuneda vastutustundlikeks ühiskonnaliikmeteks, kes igapäevaelus iseseisvalt toime tulevad ning suudavad oma huvidele ja võimetele vastavat õpiteed valida.

Kolmandas kooliastmes keskendutakse:

- 1) õpimotivatsiooni hoidmisele;
- 2) õppesisu ja omandatavate oskuste seostamisele igapäevaeluga ning nende rakendatavuse tutvustamisele tulevases tööelus ja jätkuõpingutes;
- 3) erinevate õpistrateegiate teadvustatud kasutamisele ning enesekontrollimise oskuse arendamisele;
- 4) pikemaajaliste õppeülesannete (sealhulgas uurimuslike õppeülesannete) planeerimisele, eesmärkide püstitamisele ja oma tulemuste hindamisele;
- 5) õpilaste erivõimete ja huvide arendamisele;
- 6) õpilaste toetamisele nende edasiste õpingute ja kutsevalikute tegemisel.

Tunnijaotusplaani õppeainete ja aastati, valikkursuste loendid ja valimise põhimõtted ning erinevate õppekeelte kasutamine õppeainetes

Kohustuslikud ja valikõppeained

Kooli õppekavas on esitatud järgmised kohustuslike õppeainete ainekavad:

- 1) keel ja kirjandus: eesti keel, kirjandus;
- 2) võõrkeeled: A-võõrkeel, B-võõrkeel;
- 3) matemaatika: matemaatika;
- 4) loodusained: loodusõpetus, bioloogia, geograafia, füüsika, keemia;
- 5) sotsiaalsed: inimeseõpetus, ajalugu, ühiskonnaõpetus;
- 6) kunstained: muusika, kunst;
- 7) tehnoloogia: tööõpetus, käsitöö ja kodundus, tehnoloogiaõpetus;
- 8) kehaline kasvatus: kehaline kasvatus.

A-võõrkeelena õpitakse inglise keelt. **B-võõrkeelena** õpitakse vene keelt.

Kooli õppekavas on esitatud järgmised valikõppeainete ainekavad:

- 1) informaatika ainekava - integreeritult kooliastmes 1 tund
- 2) karjääriõpetuse ainekava - 8. klassis 1 tund
- 3) ettevõtlikkusõpetuse ainekava - integreeritult 1.- 9.klassis
- 4) õpilasuuringute ainekava - 8.klassis 1 tund I veerandil + ind. juhendamine +õpilaskonverents

Tunnijaotusplaani õppeaineti ja aastati

Põhikool tagab õpilasele õppe kohustuslikes õppeainetes alljärgnevas tunnijaotusplaanis vastavalt I, II ja III kooliastmele esitatud nädala õppetundide mahus: LISA 1

Läbivad teemad ja nende käsitlemise põhimõtted, lõimingu põhimõtted, seejuures III kooliastme läbivatest teemadest lähtuva või õppeaineid lõimiva loovtöö korraldamise põhimõtted ning temaatilised rõhuasetused

Läbivad teemad ja nende käsitlemise põhimõtted

Läbivad teemad on üld- ja valdkonnapädevuste, õppeainete ja ainevaldkondade lõimingu vahendiks ning neid arvestatakse koolikeskkonna kujundamisel. Läbivad teemad on aineüleised ja ühiskonnas tähtsustatud ning võimaldavad luua ettekujutuse ühiskonna kui terviku arengust, toetades õpilase suutlikkust oma teadmisi erinevates olukordades rakendada.

Läbivate teemade õpe realiseerub eelkõige:

- * **õpikeskkonna korralduses** – kooli vaimse, sotsiaalse ja füüsilise õpikeskkonna kujundamisel arvestatakse läbivate teemade sisu ja eesmärgi;
- * **aineõppes** – läbivatest teemadest lähtudes tuuakse aineõppesse sobivad teemakäsitlused, näited ja meetodid, viiakse koos läbi aineüleseid, klassidevahelisi ja ülekoolilisi projekte. Õppeainete roll läbiva teema õppes on lähtuvalt õppeaine taotlustest ja õppesisust erinev, olenevalt sellest, kui tihe on ainevaldkonna seos läbiva teemaga;
- * **valikainete valikul** – valikained toetavad läbivate teemade taotlusi;
- * **läbivatest teemadest** lähtuvas või õppeaineid lõimivas loovtöös – õpilased võivad läbivast teemast lähtuda selle loovtöö valikul, mida tehakse kas iseseisvalt või rühmatööna;
- * **korraldades** võimaluse korral koostöös kooli pidaja, paikkonna asutuste ja ettevõtete, teiste õppe- ja kultuuriasutuste ning kodanikuühendustega klassivälisest õppetegevust ja huviringide tegevust ning osaledes maakondlikes, üle-eestilistes ja rahvusvahelistes projektides.

Õpetuses ja kasvatuses käsitletavat läbivat teemat on:

I Elukestev õpe ja karjääri planeerimine – taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutavas õpi-, elu- ja töökeskkonnas ning kujundama oma elu teadlike otsuste kaudu, sealhulgas tegema mõistlikke kutsevalikuid.

Kooliaasta läbiv teema KARJÄÄR, millele on pühendatud organiseeritud loengud ja kohtumised kooli vilistlaste ja erinevate ametite/elukutsete esindajatega ning ettevõtetega. Kool aitab kaasa õpilase huvide, oskuste ja

võimete väljaselgitamisele, mis võimaldab kujundada adekvaatset enesehinnangut ning konkreetsete karjääriplaanide tegemist. Alustatakse klassijuhatajatundides ja lõpetatakse karjääriplaneerimise tundides 8. ja 9.klassis. Karjäärialane tegevus on planeeritud klassiti ka läbi aineõpetuse, mis arendab õpilase õpi- ja meeskonnatööoskusi jm, et kujundada valmisolek töömaailma sisenemiseks, elukestvaks õppimiseks ning karjäärivalikute tegemiseks. 9.klassi õpilased viibivad töövarjupäeval Otepää valla erinevates ettevõtetes ja asutustes.

II Keskkond ja jätkusuutlik areng – taotletakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes hoiab ja kaitseb keskkonda ning väärtustades jätkusuutlikkust, on valmis leidma lahendusi keskkonna- ja inimarengu küsimustele.

Kooliaasta läbiv teema KESKKOND on loonud võimaluse viia õpilased kooliseinte vahelt välja loodusesse. Suurem osa ettevõtmisi on saanud toeks tänu KIK projektide toetustele. Kooli poolt organiseeritud loengud ja kohtumised üliõpilaste ja teadlastega suurendavad õpilaste silmaringi. Praktilised õppused ja õppekäigud rahuldavad õpilaste uudishimu ja teadmisanu.

Õpilane :

- 1) omandab teadmisi loodusest kui terviklikust süsteemist ja inimese, kultuuri ning sotsiaalse keskkonna vastastikustest seostest, nende sõltuvusest looduslikest eeldustest ja kohalikest tingimustest;*
- 2) teadvustab inimese sõltuvuse loodusvaradest ja – ressursidest;*
- 3) teadvustab keskkonna- ja globaalprobleeme, on keskkonnaküsimustega tegelemisel vastutustundlik;*
- 4) teadvustab sotsiaalse keskkonna mitmetahulisust;*
- 5) mõistab ja hindab keskkonda säästvat eluviisi;*
- 6) omandab keskkonda hoidvad väärtushinnangud ja käitumisnormid, osaleb keskkonnaettevõtmistes.*

III Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus – taotletakse õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning kodanikualgatuse tähtsust, tunneb end ühiskonnaliikmena ning toetub oma tegevuses riigi kultuurilistele traditsioonidele ja arengusuundadele.

Koolis tegutseb ÕE, uhke on olla õpilasesinduse liige ja kuuluda Eesti Õpilasesinduste Liitu. Lapsevanemad kuuluvad MTÜ Pühajärve Haridusseltsi, kes toetab kooli nii moraalselt kui ka rahaliselt. Koostöö toimub Eesti Kaitseliidu Valgamaa Maleva Otepää piirkonna organisatsiooniga.

I- II kooliastme õpilased külastavad Lipumuuseumi, valda, Päästeametit ja Politseid. III kooliastme õpilased külastavad Riigikogu. Õpilased kajastavad

koolielu meedias. Klassikollektiivid osalevad suitsupriiklassi võistluses, analüüsivad oma tegevusi ja koostavad kevadel oma klassi tegevustest kokkuvõtte. Kool toetab HEV õpilasi läbi klassikollektiivi. Koolil on pikaajalised traditsioonid, mida jätkatakse tänapäevani. Kool on loodusõpetusliku suunaga, mis õpetab paremini hindama ümbritsevat keskkonda. Koolil on mitmekesised võimalused arendada õpilaste füüsilist tervist läbi sportimise.

IV Kultuuriline identiteet – taotletakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumislaadi kujundajana ning kultuuride muutumist ajaloo vältel, kellel on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest ja kultuuriga määratud elupraktikate eripärast ning kes väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust ning on kultuuriliselt salliv ja koostööaldis.

Minu juured. Minu pere. Minu suguvõsa. Kogukond. Kool kutsub esinema Eesti Vabariigi Iseseisvuspäeva aktuseks erinevaid kontserdikollektiive. Olulisel kohal on traditsiooniliste rahvakalendripäevade tähistamised. Koolis tegutsevad rahvatantsurühmad. Osaletakse üleriigilistel ja piirkonna laulu- ja tantsupidudel. Au sees hoitakse koolitraditsioone. Tähtis on koolile Pühajärv- eesti looduse, kunsti ja kirjanduse pärl. Koolipere muuseumite külastamise päev. Kooli almanahh. Oma kooli õpilaspäevik. Lõpuklassi õpilaste fotoprojekt „Mina ja minu suhe loodusega“. Koolirand.

V Teabekeskond – taotletakse õpilase kujunemist teabeteadlikuks inimeseks, kes tajub ja teadvustab ümbritsevat teabekeskkonda, suudab seda kriitiliselt analüüsida ning toimida selles oma eesmärkide ja ühiskonnas omaks võetud kommunikatsioonieetika järgi.

Kooliaasta läbiv teema MEEDIA

- 1) õpetab nägema seoseid meedia osade vahel, meedia funktsioneerimise põhjusi ja tagajärgi;
- 2) aitab eristada avalikku ja privaatset elusfääri, omandada teadmisi nende toimumise printsiipidest;
- 3) õpetab meedias orienteeruma, meediat lugema, vaatama ja kuulama; näeb inimeste asendit ja rolle tänapäeva meediasüsteemis;
- 4) aitab omandada oskuse meedia manipuleerimist läbi näha;
- 5) aitab kujundada vajaduse ja harjumuse suhelda erinevate meedialiikidega: trükk, elektrooniline ja suuline;
- 6) aitab omandada teadmised erinevate meediatekstide funktsioonidest ja ehitusest;
- 7) õpetab koostama olulisemaid meediatekste.

VI Tehnoloogia ja innovatsioon – taotletakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja nüüdisaegseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks, kes tuleb toime kiiresti muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas.

Koolis antakse IT-alaseid teadmisi ja oskusi, et õpilane mõistaks majanduspoliitilisi, sotsiaalseid ja eetilisi aspekte ning omandaks IT-vahendite iseseisva kasutamise oskused. Õpilane peab olema teadlik digikeskkonna ohtudest ning oskama kaitsta oma privaatsust, isikuandmeid ja digitaalset identiteeti. Peab järgima digikeskkonnas samu moraalilisi ja väärtuspõhimõtteid nagu igapäevaelus.

- 1) **VII Tervis ja ohutus** – taotletakse õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline järgima tervislikku eluviisi, käituma turvaliselt ning kaasa aitama tervist edendava turvalise keskkonna kujundamisele. Kooliaasta läbivate teemade TURVALISUS ja LIIKUMINE **õpetab** 1) ennetama ja vältima ohuolukorda sattumist;
- 2) käituma ja tegutsema võimalikus ohuolukorras;
- 3) tundma võimalike ohuallikate olemust ja võimalikku tekkemehhanismi; kujundab hoiaku turvaliselt liigelda.
- 4) kasutama enesekaitsevahendeid; **annab teadmised**
- 5) tervislike eluviiside vajalikkust; kujundab tauniva hoiaku suitsetamise, alkoholi ja uimastite tarbimise suhtes;
- 6) tervisliku toitumise kasulikkusest oma organismile;
- 7) et regulaarsed hambaarsti külastused muudavad elu kvaliteeti;
- 8) sportlike eluviiside kasulikkusest;
- 9) seaduste vajalikkusest turvalisuse korraldamisel ning seaduste täitmise tähtsusest; et seaduste rikkumisele järgneb vastutusele võtmine.

VIII Väärtused ja kõlblus – taotletakse õpilase kujunemist kõlbliselt arenenud inimeseks, kes tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires.

Õpilaste väärtuspädevuse kujundamise ja kasvatamise aluseks on vastu võetud dokument Põhiväärtused Pühajärve Põhikoolis (21.10.2009 ÕN nr7, milles on väljatöötatud kokkulepped õpetajate, õpilaste ja lastevanemate vahel. Koostöö Noorsoopolitseiaga.

Lõimingu põhimõtted, seejuures III kooliastme läbivatest teemadest lähtuva või õppeaineid lõimiva loovtöö korraldamise põhimõtted ja temaatilised rõhuasetused

Õppetegevus ja selle tulemused kujundatakse tervikuks lõimingu kaudu. Lõiming toetab õpilaste üld- ja valdkonnapädevuste kujunemist. Lõimingu saavutamist kavandab põhikool kooli õppekava arenduse ning õpetaja õppe- ja kasvatustegevuse planeerimise käigus.

Õppe lõimimine saavutatakse erinevate ainevaldkondade õppeainete ühisosa järgimisel, õppeainete, koolisesteste projektide ja läbivate teemade ühiste temaatiliste rõhuasetuste, õppeülesannete ning – viiside abil. Lõimingu saavutamiseks korraldatakse koolis õpet ja kujundatakse õpikeskkonda ning õpetajate koostööd viisil, mis võimaldab aineülest käsitlust: täpsustades pädevusi, seades õppe-eesmärke ning määrates erinevate õppeainete ühiseid probleeme ja mõistestikku.

III kooliastmes korraldab põhikool õpilastele läbivatest teemadest lähtuva või õppeaineid lõimiva loovtöö, milleks on uurimus, projekt, kunstitöö vm. Loovtöö temaatika valib kool, täpsema teemavaliku teevad õpilased. Loovtöö võib teha individuaalselt kui ka kollektiivselt. Loovtöö teema märgitakse lõputunnistusele.

Oma kooli läbiviidava loovtöö ja uurimuse korraldamise kirjeldus ja korralduslikud küsimused sätestatakse vastavates korralduslikes dokumentides.

Ülekooliliste projektide kavandamise põhimõtted

- Õpetada õpilasi projekte kirjutama
- Leida rahalisi võimalusi ideede elluviimiseks
- Tagada koolitraditsioonide järjepidevus
- Kujundada meeskonnatööoskusi
- Kaasata projektidesse huvigruppe

Projektid: fotoprojekt, oma kooli päevik, loodusüritused, ainenädalad, klasside õppeekskursioonid

Koolidevahelised projektide kavandamise põhimõtted

- Hoida järjepidevust
- Mitmekesistada õpikeskkonda, kasutades pakutavaid võimalusi ja luues ise uusi võimalusi
- Rakendada õpitut

Projektid: loodusüritused, filmiprojekt, eTwinning, koolitused

Õppe ja kasvatuse korraldus ning ajakasutus

Õppe ja kasvatuse korraldus

1) õpe võib olla korraldatud mitmel viisil: kõiki õppeaineid õpitakse kogu õppeaasta vältel või erinevate õppeainete õpetamine toimub teatud ajal õppeaastas.

2) kasutatakse üldõpetuslikku õpet, mille puhul keskendutakse teatud teemadele, eristamata tavapäraseid ainetunde. Kasvatustöö paremaks korraldamiseks toimuvad regulaarselt klassijuhataja- tunnid 1x nädalas.

Õppe ja kasvatuse ajakasutus

Õppe ja kasvatuse ajakasutus (sealhulgas projekt-, õues- ja muuseumiõppeks ning ekskursioonideks ja õppekäikudeks vajalik aeg) määratakse kooli õppekavas, arvestades «Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses» sätestatud nõudeid õppeaasta pikkusele, õpilase suurima nädalakoormuse piiranguid ning lõigetes 4 ja 5 toodud tunniarvust plaani.

Õpilase vanema ja direktori kokkuleppel võib põhikool arvestada kooli õppekava välist õppimist koolis läbitava õppe osana tingimusel, et see võimaldab õpilasel saavutada kooli ja individuaalse õppekavaga määratud õpitulemusi.

Hindamise korraldus   LISA 2

Hindamine

Hindamise eesmärk on:

- 1) toetada õpilase arengut;
- 2) anda tagasisidet õpilase õppeedukuse kohta;
- 3) innustada ja suunata õpilast sihikindlalt õppima;
- 4) suunata õpilase enesehinnangu kujunemist, suunata ja toetada õpilast edasise haridustee valikul;
- 5) suunata õpetaja tegevust õpilase õppimise ja individuaalse arengu toetamisel;
- 6) anda alus õpilase järgmise klassi üleviimiseks ning kooli lõpetamise otsuse tegemiseks.

Hindamine on süstemaatiline teabe kogumine õpilase arengu kohta, selle teabe analüüsimine ja tagasiside andmine. Hindamine on aluseks õppe edasisele kavandamisele. Hindamisel kasutatakse mitmesuguseid meetodeid, hindamisvahendeid ja -viise. Hindamine on õpetamise ja õppimise lahutamatu osa.

Kool annab õpilasele ja vanemale kirjalikku tagasisidet õpilase käitumise (sealhulgas hoolsuse) kohta vähemalt kaks korda õppeaastas kooli õppekavas kehtestatud korras.

Õpilasel on õigus saada teavet hindamise korralduse ning oma hinnete kohta. Õpilasel on õigus teada, milline hinne või hinnang on aluseks kokkuvõtvale hindele ja hinnangule.

Kool annab õpilasele kirjalikku tagasisidet õpilase käitumise (sealhulgas hoolsuse) kohta vähemalt kaks korda õppeaastas kooli õppekavas kehtestatud korras. Nõuded õpilase käitumisele esitatakse kooli kodukorras.

Kujundav hindamine

Kujundava hindamisena mõistetakse õppe kestel toimuvat hindamist, mille käigus analüüsitakse õpilase teadmisi, oskusi, hoiakuid, väärtushinnanguid ja käitumist, antakse tagasisidet õpilase seniste tulemuste ning vajakajäämistele kohta, innustatakse ja suunatakse õpilast edasisele õppimisele ning kavandatakse edasise õppimise eesmärgid ja teed. Kujundav hindamine keskendub eelkõige õpilase arengu võrdlemisele tema varasemate saavutustega. Tagasiside kirjeldab õigel ajal ja võimalikult täpselt õpilase tugevaid külgi ja vajakajäämisi ning sisaldab ettepanekuid edaspidisteks tegevusteks, mis toetavad õpilase arengut.

Õppetunni või muu õppetegevuse vältel saab õpilane õpetajalt, kaaslastelt või enesehinnangu abil enamasti suulist või kirjalikku sõnalist tagasisidet õppeainet ja ainevaldkonda puudutavate teadmiste ja oskuste (sealhulgas üldpädevuste, kooliastme õppe- ja kasvatusesmärkide ja läbivate teemade), ent ka käitumise, hoiakute ning väärtushinnangute kohta.

Õpilane kaasatakse hindamisse, et arendada tema oskust eesmärke seada ning oma õppimist ja käitumist eesmärkide alusel hinnata ning tõsta õpimotivatsiooni.

Koolipere annab õpilasele igapäevaste tegevuste ja sündmuste vältel tagasisidet, et toetada õpilase käitumise, hoiakute ja väärtushinnangute kujunemist. Põhikool reageerib juhtumitele, mis on vastuolus üldtunnustatud väärtuste ning heade tavadega.

Arenguestlusel analüüsitakse õpilase arengut ja toimetulekut tulenevalt õpilase individuaalsest eripärast ja õpilase, vanema või kooli poolt oluliseks peetavast (näiteks käitumine ja emotsionaalne seisund, hoiakud ja väärtushinnangud, motivatsioon, huvid, teadmised ja oskused). Arenguestlus võimaldab anda tagasisidet õppekava üldpädevuste, kooliastme õppe- ja kasvatusesmärkide, läbivate teemade eesmärkide, ainevaldkondlike eesmärkide ja ainealaste

õpitulemuste kohta. Arenguestlusele seatakse uued eesmärgid õppimisele ja õpetamisele. Arenguestluse oluline osa on õpilase enesehindamine.

Kujundava hindamise ühe vahendina võib kasutada õpimappi. Õpimapp õppimise päevikuna sisaldab nii õppetöid kui ka tööde analüüsi ja tagasisidet. Õpimappe võib koostada aine- ja valdkonnapõhiselt, läbivate teemade või üldpädevuste kohta. Õpimapp sobib arenguestluse alusmaterjaliks.

Teadmiste ja oskuste hindamine kui kokkuvõtivate hinnete alus

Õpilase ainealaseid teadmisi ja oskusi võrreldakse õpilase õppe aluseks olevas ainekavas toodud oodatavate õpitulemustega ja tema õppele püstitatud eesmärkidega. Ainealaseid teadmisi ja oskusi võib hinnata nii õppe käigus kui ka õppeteema lõppedes.

Hindamisel viie palli süsteemis:

Hindega „5” ehk „väga hea” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele täiel määral ja ületavad neid;

Hindega „4” ehk „hea” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad üldiselt õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele;

Hindega „3” ehk „rahuldav” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused võimaldavad õpilasel edasi õppida või kooli lõpetada ilma, et tal tekiks olulisi raskusi hakkamasaamisel edasisel õppimisel või edasises elus;

Hindega „2” ehk „puudulik” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui õpilase areng nende õpitulemuste osas on toimunud, aga ei võimalda oluliste raskusteta hakkamasaamist edasisel õppimisel või edasises elus;

Hindega „1” ehk „nõrk” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused ei võimalda oluliste raskusteta hakkamasaamist edasisel õppimisel või edasises elus ning kui õpilase areng nende õpitulemuste osas puudub.

Viie palli süsteemis hinnatavate kirjalike tööde koostamisel ja hindamisel lähtutakse põhimõttest, et kui kasutatakse punktiarvestust ja õpetaja ei ole andnud teada teisiti, koostatakse tööd nii, et hindega „5” hinnatakse õpilast, kes on saavutanud 90–100% maksimaalsest võimalikust punktide arvust, hindega „4” 75–89%, hindega „3” 50–74%, hindega „2” 20–49% ning hindega „1” 0–19%.

Kui kirjalikku või praktilist tööd, suulist vastust (esitust), praktilist tegevust või selle tulemust on hinnatud hindega „puudulik” või „nõrk” või on hinne jäänud panemata, antakse õpilasele võimalus järelevastamiseks või järeltöö sooritamiseks. Järelevastamise ja järeltööde sooritamise kord sätestatakse kooli õppekavas.

Kokkuvõtvad hinded ja järgmisse klassi üleviimine

Kokkuvõttev hindamine on hinnete koondamine veerandi- ja poolaastahinneteks ning poolaastahinnete koondamine aastahinneteks. Üldjuhul esitatakse koondhinded viie palli süsteemis. Kool võib viie palli süsteemi asemel kasutada kooliseselt teistsugust hindedüsteemi. Kasutatav hindedüsteem ja hinnete viie palli süsteemi teisendamise põhimõtted sätestatakse kooli õppekavas. Õpilase koolist lahkumisel teisendatakse selle õppeaasta kokkuvõtvad hinded ja käimasoleva õppeveerandi jooksul saadud hinded viie palli süsteemi.

Kui õpperiiodi keskel on õppeaine poolaastahinne või -hinnang jäänud andmata ja õpilane ei ole kasutanud võimalust järele vastata, hinnatakse aastahinde või -hinnangu väljapanekul vastaval perioodil omandatud teadmised ja oskused vastavaks hindele «nõrk» või antakse tulemustele mitterahuldav hinnang.

Õpilasele, kelle poolaastahinne on «puudulik» või «nõrk», kellele on antud samaväärne sõnaline hinnang või on jäetud hinne välja panemata, koostatakse selles õppeaines individuaalne õppekava või määratakse mõni muu tugisüsteem (nt logopeediline abi, parandusõpe jm) vastavalt kooli õppekavas sätestatule, et aidata omandada nõutavad teadmised ja oskused.

Poolaastahinnete või -hinnangute alusel otsustab õppenõukogu, kas viia õpilane järgmisse klassi, jätta täiendavale õppetööle või klassikursust kordama. Õpilaste järgmisse klassi üleviimise otsus tehakse enne õppeperioodi lõppu.

Õpilane jäetakse täiendavale õppetööle õppeainetes, milles tulenevalt poolaastahinnetest või -hinnangutest tuleks välja panna aastahinne «puudulik» või «nõrk» või mitterahuldav hinnang. Täiendavale õppetööle jätmise otsustab õppenõukogu enne õppeperioodi lõppu. Täiendava õppetöö raames täidab õpilane õpetaja vahetul juhendamisel spetsiaalseid õppeülesandeid, et omandada õppekavaga nõutavad teadmised ja oskused. Täiendav õppetöö viiakse läbi pärast õppeperioodi lõppu. Aastahinne või -hinnang pannakse välja pärast täiendava õppetöö lõppu, arvestades täiendava õppetöö tulemusi.

Õppenõukogu põhjendatud otsusega võib erandjuhul jätta õpilase klassikursust kordama, kui õpilasel on kolmes või enamis õppeaines aastahinne «puudulik» või «nõrk» või mitterahuldav hinnang, täiendav õppetöö ei ole tulemusi andnud ning õppekavaga nõutavate õpitulemuste saavutamiseks ei ole otstarbekas

rakendada individuaalset õppekava või muid koolis rakendatavaid tugisüsteeme. Õppenõukogu kaasab otsust tehes õpilase või tema seadusliku esindaja ning kuulab ära tema arvamuse. Õppenõukogu otsuses peavad olema esile toodud kaalutlused, mille põhjal peetakse otstarbekaks jätta õpilane klassikursust kordama.

Õppenõukogu põhjendatud otsusega võib jätta klassikursust kordama õpilase, kellel on põhjendamata puudumiste tõttu kolmes või enamas õppeaines aastahinne «puudulik» või «nõrk» või mitterahuldav hinnang. Õppenõukogu kaasab otsust tehes õpilase või tema seadusliku esindaja ning kuulab ära tema arvamuse.

9. klassi õpilasele pannakse aastahinded välja enne lõpueksamite toimumist, välja arvatud õppeainetes, milles õpilane jäetakse täiendavale õppetööle.

Sätetatud tähtaegu ei kohaldata õpilase suhtes, kellele on koostatud individuaalne õppekava, kus on ette nähtud erisused järgmisse klassi üleviimise ajaks.

Põhikooli lõpetamine

Põhikooli lõpetab õpilane, kellel õppeainete viimased aastahinded on vähemalt «rahuldavad» ning kes on sooritanud vähemalt rahuldava tulemusega eesti keele eksami, matemaatikaeksami ning ühe eksami omal valikul.

Põhikooli lõpetanuks võib õpilase või tema seadusliku esindaja kirjaliku avalduse alusel ja õppenõukogu otsusega pidada ning põhikooli lõputunnistuse anda õpilasele:

- 1) kellel on üks nõrk või puudulik eksamihinne või õppeaine viimane aastahinne;
- 2) kellel on kahes õppeaines kummaski üks nõrk või puudulik eksamihinne või õppeaine viimane aastahinne.

Haridusliku erivajadusega õpilasele, kelle individuaalne õppekava sätestab teistsugused nõuded võrreldes riikliku õppekavaga, on lõpetamise aluseks individuaalse õppekava õpitulemuste saavutus. Haridusliku erivajadusega õpilasel on õigus sooritada põhikooli lõpueksamid eritingimustel (ühtsete küsimustega põhikooli lõpueksamitöö kohandamine, abivahendite kasutamine, koolieksam vms) vastavalt haridus- ja teadusministri määrusega kehtestatud lõpueksamite korraldamise tingimustele ja korrale.

Põhikooli lõpetanuks peetakse eksterni, kes:

- 1) on sooritanud põhikooli lõpueksamid ning
- 2) on sooritanud aineksamid nendes õppeainetes, milles tal puuduvad põhikooli

lõputunnistusele kantavad hinded, või milles ta ei ole tõendatud teadmisi ja oskusi varasemate õpi- ja töökogemuste arvestamise kaudu. Eksterni ei hinnata kehalises kasvatuses, käsitöös ega kodunduses ning tehnoloogiaõpetuses. Kool on kohustatud looma võimaluse kooli lõpetamiseks eksternina koolikohustusliku ea ületanud isikule, kes on esitanud koolile sellekohase kirjaliku taotluse hiljemalt jooksva õppeaasta 1. novembriks. Kooli lõpetamisel eksternina võimaldatakse lõpetajale kooli poolt juhendatud õppetegevust kokku vähemalt 15 arvestusliku õppetunni ulatuses. Muus osas toimub õppimine iseseisvalt.

Õpilaste ja lastevanemate teavitamise ja nõustamise korraldus

Õpilase ja vanema teavitamine ning nõustamine

Klassi- või aineõpetajad jälgivad õpilase arengut ja toimetulekut koolis ning vajaduse korral kohandavad õpet vastavalt õpilase vajadustele. Õpilase võimete ja annete kõrgeimale võimalikule tasemele arendamiseks selgitakse koolis välja õpilase individuaalsed õpivajadused, valitakse sobivad õppemeetodid ning korraldatakse diferentseeritud õpet. Koolis tagatakse õpilasele, kellel tekib ajutine mahajäämus eeldatavate õpitulemuste saavutamisel, täiendava pedagoogilise juhendamise väljaspool õppetunde.

Kool nõustab vajaduse korral õpilase vanemat õpilase arengu toetamises ja kodus õppimises.

Kool korraldab õpilaste ja vanemate teavitamist edasiõppimisvõimalustest ning tagab õpilastele karjääriteenuste (karjääriõpe, -info või -nõustamine) kättesaadavuse.

Kool tagab õpilasele ning vanematele teabe kättesaadavuse õppe ja kasvatuses korralduse kohta ning juhendamise ja nõustamise õppetööd käsitlevates küsimustes. Peamised õppeteemad, vajalikud õppevahendid, hindamise korraldus ja planeeritavad üritused tehakse õpilasele teatavaks õppeveerandi või poolaasta algul (kooli kodukord).

Õpilaste juhendamise ja hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted

Hariduslike erivajadustega õpilased

Hariduslike erivajadustega on õpilane, kelle eriline andekus, õpiraskused, terviserike, puue, käitumis- ja tundeeluhäired, pikemaajaline õpest eemal viibimine või kooli õppekeele ebapiisav valdamine toob kaasa vajaduse teha muudatusi või kohandusi õppe sisus, õppeprotsessis, õpikeskkonnas (õppevahendid, õpperuumid, suhtluskeel, sealhulgas viipekeel või muud alternatiivsed kommunikatsioonid, tugipersonal, spetsiaalse ettevalmistusega pedagoogid ja muu selline) või taotletavates õpitulemustes.

Kui eesti õppekeelega põhikoolis õpib eesti keelest erineva emakeelega õpilane, võib kool õpilase vanema nõusolekul eesti keele õpet korraldada «Eesti keel teise keelena» ainekava alusel.

Eestis vähem kui kolm aastat elanud õpilase puhul võib lapsevanema taotlusel loobuda B-võõrkeele õpest.

Hariduslike erivajadustega õpilaste õppe toetamiseks võib kasutada valikainetele mõeldud tunniressurssi.

Sõltuvalt õpilase hariduslikust erivajadusest võib põhikool teha talle muudatusi või kohandusi õppeajas, õppe sisus, õppeprotsessis, õpikeskkonnas või taotletavates õpitulemustes. Nende muudatuste tegemisse kaasatakse õpilase vanem. Kui muudatuste või kohandustega kaasneb nädalakoormuse või õppe intensiivsuse oluline kasv või kahanemine võrreldes riikliku või kooli õppekavaga, tuleb muudatuste rakendamiseks koostada individuaalne õppekava.

Kui individuaalse õppekavaga ettenähtud muudatused ja kohandused ei võimalda riiklikus õppekavas sätestatud õpitulemusi saavutada, on individuaalse õppekava rakendamine lubatud üksnes nõustamiskomisjoni soovitusel.

Õpiabisüsteemi etapid õpiraskustega õpilaste abistamisel ja juhendamisel

Õpiabi osutamine õppeveerandi sees – klassi- või aineõpetaja rakendab õpiabi kõigile, kellele on üksikhindena pandud „1” või „2” või on antud samaväärne sõnaline hinnang.

- 1) Klassi- ja aineõpetaja abi ja nõustamine ehk järelaitamine (so individuaalne või grupiviisiline abi ja nõustamine, mis tagab õpilase edasijõudmise) – abi ja nõustamine ei ole järelvastamine; järelvastamisele peab eelnema õpetaja abi ja nõustamine, mille kaudu õpetaja õpetab

õpilast selleks, et õpilase sooritus õnnestuks. Abi ja nõustamist saab pida efektiivseks, kui selle tulemusena õpilane saavutab nõutavad õpitulemused.

- 2) Hindamise erisuse rakendamine – klassi- või aineõpetaja rakendab diferentseeritud hindamise põhimõtet. Efektiivne on ainult selline diferentseeritud hindamise rakendamine, mille tulemusena õpilane saavutab õpiedu.
- 3) Tagasiside õpilasele ja tema vanemale saadud mittepositiivsete hinnete kohta – teavitatakse õpilast ja tema vanemat mittepositiivsest hindest. Mittepositiivse hinde ilmnemisel püüab õpetaja aru saada tekkinud probleemi põhjusest (vajadusel õpitulemusvestluse kaudu) ning kavandatakse tegevused tekkinud olukorra lahendamiseks.

Meetmete rakendamine õppeveerandi lõpus kõigile, kellel on veerandi hinne „puudulik” või „nõrk”, kellele on antud samaväärne sõnaline hinnang või on jäetud hinne välja panemata, et aidata omandada nõutavad teadmised ja oskused.

- 1) Individuaalse õppekava rakendamine.
- 2) Logopeedi abi rakendamine (kõneravi).
- 3) Õpiabi rakendamine.

Mõne muu tugisüsteemi rakendamine:

- * pikapäevarühma rakendamine
- * abiõpetaja kasutamine
- * individuaalne õppeplaan
- * suunamine eriarsti või muu spetsialisti konsultatsioonile väljaspool kooli
- * koostöö lapsevanemaga

Õpiabi osutamine õppeperioodi (õppeaasta) lõpus – tuleb rakendada kõigile, kellel tuleks või on aastahinne „puudulik” või „nõrk”.

- 1) Täiendava õppetöö rakendamine
- 2) Individuaalse õppekava rakendamine – peale täiendavat õppetööd õppeaasta lõpus(st, et õpilast ei jäeta klassikursust kordama).
- 3) Nõustamiskomisjoni suunamine – põhineb *õpilase vaatluse kaardi* analüüsil ning parandusõppe õpetaja, klassijuhataja, aineõpetaja ja juhtkonna koostöös tehtud ettepanekule (nõustamiskomisjoni võib suunata ka õppeperioodi keskel)
- 4) Klassikursuse kordama jätmine – kui täiendav õppetöö ei ole andnud tulemusi ning individuaalset õppekava ei ole otstarbekas rakendada.

Tegevuste hierarhia käitumisraskustega õpilase korral

Kui klassis on õpilane, kellel on käitumisraskused, mis põhjustavad olulisi raskusi töötamiseks koos oma klassikaaslastega samal ajal samas ruumis, siis tuleb rakendada vastavaid meetmeid. Koolis järgitakse käitumisraskustega õpilaste juhendamisel ja mõjutamisel järgnevat tegevuste hierarhiat:

- 1) õpilase käitumise arutamine vanemaga;
- 2) õpilasega tema käitumise arutamine direktori või õppealajuhataja juures;
- 3) õpilasega tema käitumise arutamine õppenõukogus ja hoolekogus;
- 4) õpilasele tugiisiku määramine;
- 5) kirjalik noomitus;
- 6) esemete, mida õpilane kasutab viisil, mis ei ole kooskõlas kooli kodukorraga, kooli hoiulevõtmise;
- 7) õppetunnist eemaldamine koos kohustusega viibida määratud kohas ja saavutada tunni lõpuks nõutavad õpitulemused;
- 8) konfliktolukorras osalenud poolte lepitamine eesmärgiga saavutada kokkulepe edasiseks tegevuseks;
- 9) kooli jaoks kasuliku tegevuse elluviimine, mida võib kohaldada vaid õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanema nõusolekul;
- 10) pärast õppetundide lõppemist koolis viibimise kohustus koos määratud tegevusega kuni 1,5 tunni ulatuses ühe õppepäeva jooksul;
- 11) ajutine keeld võtta osa õppekavavälisest tegevusest koolis, näiteks üritustest ja väljasõitudest;
- 12) ajutine õppes osalemise keeld koos kohustusega saavutada selle perioodi lõpul nõutavad õpitulemused.

Kodukorras on sätestatud mõjutusmeetmetest teavitamise kord.

Karjääriteenuste korraldus

Kooli karjääriteenuste korraldamist teostab kooli karjäärikoordinaator. On välja töötatud karjääriõppekava 1.-9.klassini: tund 8. klassis, läbiv teema igas aines ja klassijuhataja töös, töövarjupäev 9. kl, karjääriinfo päevad 8. ja 9. kassides, õppekäigud.

Õpilasel ja lapsevanemal on võimalus pöörduda klassijuhataja ja kooli karjäärikoordinaatori poole, kes vajadusel suunab nad karjäärispetsialisti juurde. Kooli koostööpartnerid kvaliteetse karjääriteenuse pakkumisel on maakonna karjäärinõustamiskeskus, kohalikud ettevõtted, järgmise kooliastme koolid.

Õpetaja töökava koostamise põhimõtted

Õpetaja töökava koostamise eesmärgid:

- * tagada õppeprotsessis tegevuste eesmärgipärasus ja läbimõeldus
- * et õpetaja saaks teostada seiret õppeprotsessis toimuva üle
- * viia läbi efektiivsemalt refleksiooniprotsessi
- * detailsemalt kavandada üld- ja valdkonnapädevuste ja läbivate teemade lõimimist õppeaine õpitulemustega.

Õpetaja töökava on elektrooniline ja kavandatud õppenädalate lõikes, mis sisaldab õppeaine nimetust, õppe- ja kasvatuseesmärke, hindamise aluseid, õpitulemusi, õppesisu, üld- ja valdkonna-pädevustest lähtuvalt taotlused õpilase teadmiste, oskuste, väärtushinnangutele ja käitumisele.

Kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord

Kooli õppekava kehtestab kooli direktor. Muudatused kooli õppekavas esitatakse enne kehtestamist arvamuse avaldamiseks kooli hoolekogule, õpilasesindusele ja õppenõukogule.

Õppekava uuendused algatavad ainekomisjonid või juhtkond.